

GRACIĀNA KODEKSS (1140 AD)

Codex Gratiani, saukts arī par *Decretum Gratian*, kļuva par bāzi *Codex Iuris Canonici*, kas bija spēkā no 1234. līdz 1916. gadam.

<http://geschichte.digitale-sammlungen.de/decretum-gratiani//text/@ebt-raster;nh=1;cs=default;ts=default;pt=35295>

Sieviete nav Dieva attēls

Decretum Gratiani, Causa 33, 5. jautājums, 11., 13., 15. & 19. paragrāfs.

Quia uero in ceteris uir est caput mulieris, et mulier corpus uiri, ita uota abstinence uero permittente mulier potest promittere, ut tamen eodem prohibente repromissa non ualeat implere, et hoc, ut diximus, propter condicionem seruitutis, qua uero in omnibus debet subesse.

Unde Augustinus ait in libro questionum Genesis: [Quaestiones in Heptateuchum CLIII.] Est ordo naturalis in hominibus, ut feminae seruiant uiris, et filii parentibus, quia in illis hec iusticia est, ut maiori seruiat minor. Idem in Questionibus Veteris et Noui Testamenti. [ex utroque mixtim, c. 106.] Hec imago Dei est in homine, ut unus factus sit ex quo ceteri oriuntur, habens imperium Dei, quasi uicarius eius, quia unius Dei habet imaginem, ideoque mulier non est facta ad Dei imaginem. Sic etenim dicit: "Et fecit Deus hominem; ad imaginem Dei fecit illum." Hinc etiam Apostolus: "Vir quidem," ait, "non debet uelare caput, quia imago et gloria Dei est; mulier ideo uelat, quia non est gloria aut imago Dei."

Item Ieronimus super epistolam ad Titum. [in c. 2.] Cum caput mulieris uir sit, caput autem uiri Christus, quecumque uxor non subicitur uiro, hoc est capiti suo, eiusdem criminis rea est, cuius et uir, si non subiciatur capiti suo. Verbum autem Domini blasphematur, uel cum contempnitur Dei prima sententia, et pro nichilo ducitur, uel cum Christi infamatur euangelium, dum contra legem fidemque naturae ea, que Christiana est, et ex lege Dei subiecta, uiro inperare desiderat, cum gentiles etiam feminae uiris suis seruiant communi lege naturae.

Mulier debet uelare caput, quia non est imago Dei. Sed ut ostendatur subiecta, et quia preuaricatio per illam inchoata est, hoc signum debet habere, in ecclesia propter reuerentiam episcopalem non habeat caput liberum, sed uelamine tectum, non habeat potestatem loquendi quia episcopus personam habet Christi. Quasi ergo ante iudicem Christum, ita ante episcopum sit, quia uicarius Domini est, propter peccatum originale debet subiecta uideri.

Corpus Iuris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig 1879–1881; pārizdots: Graz 1955; 1. sējums, 1254.–1256. stabīņš.

"Tā kā arī citās lietās vīrs ir sievas galva un sieva ir vīra ķermenis, tā, ja vīrs atļauj, sieva var solīties dzīvot atturībā, bet, ja viņš to liedz, viņa nevar pildīt šādu solījumu, un tas ir, teiksim tā, kalpones stāvokļa dēļ, jo viņai it visā ir jābūt pakļautai vīram.

Kā Augustīns raksta darbā "Jautājumi par Heptateuhu", "tā ir dabiska kārtība cilvēku vidū, ka sievas kalpo vīriem un bērni kalpo vecākiem, jo tas balstās taisnīgumā, ka

mazākais kalpo lielākajam". Un tā "Jautājumos par Veco un Jauno Derību" (pseido-) Augustīns raksta: "Tas ir Dieva tēls cilvēkā (vīrietī), ka ir radīts viens, no kura rasties pārējiem, jo viņam kā Dieva vietniekam ir Dieva vara, tā kā viņš ir vienīgā Dieva attēls. Tātad sievietē nav radīta pēc Dieva tēla, jo Rakstos taču ir teikts tā: "Dievs radīja cilvēku; viņš to radīja pēc Dieva tēla." Un tādēļ apustulis saka: "Vīrietim nav jāapsedz galva, jo viņš ir Dieva attēls un atspīdums; bet sievietei ir jāapsedz, jo viņa nav nedz Dieva atspīdums, nedz attēls.""

Un tā Hieronims saka par "Vēstuli Titam": "Tā kā sievas galva ir vīrs, bet vīra galva ir Kristus, ikviena sieva, kura nav pakļāvīga vīram, tas ir, savai galvai, ir vainojama tādā pašā noziegumā kā vīrs, kurš nav pakļāvīgs savai galvai. Tādējādi tiek zaimots Dieva vārds, ja tiek nonicināts un padarīts par neko Dieva sākotnējais izteikums vai arī ja tiek nomelnots Kristus evaņģēlijs, kad tā, kura ir kristiete un ar Dieva likumu ir darīta par pakļauto, pretēji dabas likumam un dabiskajai ticībai grib valdīt pār vīru, kad pat pagānu sievas pēc vispārējā dabiskā likuma kalpo saviem vīriem."

(Un Ambroziasts saka:) "Sievietei ir jāapsedz galva, jo viņa nav Dieva attēls. Lai būtu redzama viņas pakļāvība un tā kā viņas dēļ sākās aiziešana no patiesības, viņai ir nepieciešama šī zīme – baznīcā godbijībā pret bīskapu viņai nedrīkst būt neapsegta galva, bet tai jābūt apklātai ar audumu. Un viņai nav varas runāt, jo bīskapā iemājo Kristus. Iedzimtā grēka dēļ viņa jāuzlūko kā pakļauta gan tiesneša Kristus priekšā, gan arī bīskapa priekšā, jo viņš ir Kunga vietnieks."

Sieviete nedrīkst būt baznīcā liturģiskā amatā

Decretum Gratiani, 2 de cons., 29. paragrāfs.

Presbiteram uero quam debeamus accipere, Laudicense Concilium [c. II.] ostendit, dicens: Mulieres que apud Grecos presbiterae appellantur, apud nos autem uiduae, seniores, uniuirae et matricuriae appellantur, in ecclesia tamquam ordinatas constitui non debere. (121/122)

Corpus Juris Canonici, red. A. Friedberg, Leipzig, 1879–1881; pārzdots: Graz, 1955; 1. sējums, 1323.–1324. sleja.

"To, kādas prezbiteres mēs varam pieņemt, norāda Laodīkejas koncils, sakot: "Sievietes, kuras grieķi sauc par "presbytides", bet mēs – par atraitnēm, kas ir gados, kam bijis viens vīrs un kas bijušas rūpīgas mātes, draudzē nav jāieceļ gluži kā amatā.""

Sievietes nevar kļūt par priesterienēm un diakonēm

Decretum Gratiani, Causa 2, qu. 7, princ.

Tertio queritur, an ex mulieris confessione iste sit condempnandus?

In quo primum uidendum est, an mulier sacerdotem accusare ualeat? Quod sacris canonibus omnino uidetur esse prohibitum. Generaliter enim statutum est ex decretis Fabiani Papae, ut sacerdotes Domini non accusent, nec in eos testificentur, qui sui ordinis non sunt, nec esse possunt. Mulieres autem non solum ad sacerdotium, sed nec etiam ad diaconatum prouehi possunt, unde nec sacerdotes accusare, nec in eos testificari ualent. Legibus quoque cautum est, ut ob uerecundiam sui sexus mulier apud pretorem pro alio non intercedat, nisi forte suas uel suorum iniurias persequi maluerit. Hec autem, que nec suas, nec suorum iniurias persequitur, ad hanc accusationem admitti non debet. §. 1. Econtra qui iudicis personam gerere ualet ab

accusatoris offitio non remouetur. Mulieres autem in ueteri testamento populum iudicasse, quicumque librum Iudicum legerit ignorare non poterit. Non itaque ab accusatione remoueri possunt quas etiam iudicis personam frequenter gessisse constat, nec ulla serie diuinarum scripturarum ab accusatione prohibentur. §. 2. His ita respondetur: In ueteri lege multa permittebantur, que hodie perfectione gratiae abolita sunt. Cum enim mulieribus permetteretur populum iudicare, hodie pro peccato, quod mulier induxit, ab Apostolo eis indicitur uerecundari, uiro subditas esse, in signum subiectionis uelatum caput habere. Que ergo his omnibus uiro subiecta ostenditur, cui pro alio postulare non conceditur, ad accusationem admittenda non uidetur.

Corpus Juris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig 1879–1881; pārzdots: Graz 1955; 1. sējums, 750.–751. stabīņš.

“Trešais jautājums ir: vai pēc sievietes liecības kādu var notiesāt. Vispirms jāaplūko, vai sieviete var apsūdzēt priesteri. Svētajos kanonos tas ir pilnībā aizliegts. Pāvesta Fabiāna dekrētos taču ir vispārīgi noteikts, ka tie, kuri nav un nevar būt priesteru kārtā, nevar apsūdzēt un arī liecināt pret Kunga priesteriem. Taču sievietes nevar iegūt ne tikai priesteru, bet pat diakona amatu, un tādēļ viņas nedrīkst nedz apsūdzēt, nedz liecināt pret priesteriem. Un tas ir noteikts likumos [Baznīcas kanonos un Romas civilajā likumā], ka atbilstoši sava dzimuma kautrumam sieviete nedrīkst griezties pie pretora citā jautājumā kā vienīgi tad, ja vēlas, lai tiktu sodīta viņai vai viņējiem nodarīta netaisnība. Bet ja tas nav tāpēc, lai tiktu sodīta viņai vai viņējiem nodarīta netaisnība, tā nevar nevienu apsūdzēt. Tādam cilvēkam, kurš var būt tiesnesis, nevar taču atņemt apsūdzētāja funkciju. Lasot Soģu grāmatu, nevar nepamanīt, ka Vecās Derības laikos sievietes ir tiesājušas tautu. Tātad nevar atņemt apsūdzētāja funkciju tām, kuras bieži ir darbojušas kā soģes un kurām ne ar vienu Svēto Rakstu vārdu nav aizliegts būt apsūdzētājām. Bet ir jāatbild tā: Vecajā Derībā daudz kas bija atļauts, kas tagad ar žēlastības pilnību ir atcelts. Tad sievietēm bija atļauts tiesāt tautu, bet tagad grēka dēļ, ko [pasaulē] ienesusi sieviete, apustulis viņām piesaka būt kautrām, pakļautām vīram un par pakļāvības zīmi apsegt galvu. Kura tādā veidā izrāda savu pakļāvību vīram, tai tomēr nav atļauts nodot kādu citu tiesai un tā nevar nevienu apsūdzēt.”

Sievietes nedrīkst izdalīt Vakarēdienu

Decretum Gratiani, Dist. 2 de cons., 29. nodaļa.

Peruenit ad notitiam nostram, quod quidam presbiteri in tantum paruipendant diuina misteria, ut laico aut feminae sacrum corpus Domini tradant ad deferendum infirmis, et quibus prohibetur, ne sacrarium ingredientur, nec ad altare appropinquent, illis sancta sanctorum committuntur. Quod quam sit horribile quam que detestabile, omnium religiosorum animaduertit prudentia. Igitur interdicat per omnia sinodus, ne talis temeraria presumptio ulterius fiat; sed omnimodis presbiter per semetipsum infirmum communicet. Quod si aliter fecerit, gradus sui periculo subiacebit.

Corpus Juris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig 1879–1881; pārzdots: Graz 1955; 1. sējums, 1323.–1324. stabīņš.

“Mēs esam uzzinājuši, ka daži prezbiteri tik ļoti nonicina svētos noslēpumus, ka iedod lajam vai sievietei svēto Kunga ķermeni, lai viņi to tālāk aiznes slimajiem. Šis vissvētākais svētums tā tiek uzticēts tiem, kuriem ir aizliegts ieiet svētnīcā [baznīcā nodalītājā telpā] un pietuvoties altārim. Visi dievbijīgie cilvēki redz un saprot, cik tas ir briesmīgi un neģēlīgi. Tādēļ sinode pilnībā pavēl, ka tāda neprātīga uzdrīkstēšanās vairs nedrīkst notikt. Visos gadījumos prezbitēriem pašam ir jāsniedz slimajam Vakarēdiens. Un, ja kāds darīs citādi, viņš riskēs zaudēt amatu.”

Sievietes nedrīkst draudzē mācīt

Decretum Gratiani, Dist. 23, 29. nodaļa.

Mulier, quamuis docta et sancta, uiros in conuentu docere non presumat. Laicus autem presentibus clericis (nisi ipsis rogantibus) docere non audeat.

Corpus Juris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig 1879–1881; pārzdots: Graz 1955; 1. sējums, 86. stabīņš.

“Kartāgas koncilā ir teikts: “Sieviete, lai cik viņa būtu izglītota un svēta, draudzes sapulcē nedrīkst mācīt vīriešus. Vīriešu kārtas lajs lai neuzdrīkstas mācīt, klātesot garīdzniekiem, ja vien viņi paši to nepalūdz.””

Sievietes nedrīkst mācīt un kristīt

Decretum Gratiani, Dist. 32, 19. nodaļa.

Mulier, quamuis docta et sancta, baptizare aliquos uel uiros docere in conuentu, non presumat. Gratian. Nisi necessitate cogente.

Corpus Juris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig, 1879–1881; pārzdots: Graz, 1955; 1. sējums, 122. sleja

“Kartāgas koncilā ir teikts: “Sieviete, lai cik viņa būtu izglītota un svēta, nedrīkst nevienu kristīt un draudzes sapulcē mācīt vīriešus.” Graciāns: izņēmums ir tad, ja viņa ir uz to spiesta.”

Sievietes nedrīkst aiztikt svētos priekšmetus

Decretum Gratiani, Dist. 23, 25. nodaļa.

Gratian. Vasa sacrata et uestimenta altaris mulieres Deo dedicatae contingere, et incensum circa altaria deferre prohibentur. Unde Sother Papa Episcopis Italiae: [epist. II.] Sacratas Deo feminas uel monachas sacra uasa uel sacratas pallas penes uos contingere, et incensum circa altaria deferre, perlatum est ad apostolicam sedem: que omnia uituperatione et reprehensione plena esse, nulli recte sapientum dubium est. Quapropter huius sanctae sedis auctoritate hec omnia uobis resecare funditus, quanto citius poteritis, censemus. Et ne pestis hec latius diuulgetur, per omnes prouincias abstergi citissime mandamus.

Corpus Juris Canonici, red. A.Friedberg, Leipzig 1879–1881; pārzdots: Graz 1955; 1. sējums, 85. stabīņš.

“Graciāns: Dievam svētītajām sievietēm ir aizliegts aiztikt sakrālos traukus un altārtērpus un nēsāt vīraku ap altāri. Tāpēc pāvests Sotērs raksta Itālijas bīskapiem: “Līdz Apustuliskajam Krēslam ir nonākušas runas, ka Dievam svētītas sievietes un mūķenes pie jums aiztiek sakrālos traukus vai altārtērpus, kā arī nēsā vīraku ap altāri. Ikviens, kuram ir skaidrs prāts, nešaubās, ka tas viss ir nosodāms un noraidāms. Un tādēļ mēs ar Svētā Krēsla autoritāti nosakām, ka tas viss jums pilnībā jāpārtrauc pēc iespējas drīzāk. Un, lai šī sērga neizplatītos vēl tālāk pa visām provincēm, mēs pavēlam, lai tā pēc iespējas drīzāk tiktu iznīdēta.”

Sakrālos traukus drīkst aizskart tikai konsekrēti cilvēki

Decretum Gratiani, Sect. III, Dist. 1 de cons., 41. nodaļa

Item Sixtus. [epist. II.]

In sancta apostolica sede statutum est, ut sacra uasa non ab aliis, quam a sacratis Dominoque dicatis contrectentur hominibus. Ne pro talibus presumptionibus iratus

Dominus plagam inponat populo suo, et hi etiam, qui non peccauerunt, pereant quia perit iustus sepissime pro inpio.

Corpus Juris Canonici, red. A. Friedberg, Leipzig, 1879–1881; pārizdots: Graz, 1955; 1. sējums, 1304.–1305. sleja.

“Tā raksta Siksts:

Svētais Apustuliskais Krēsls ir noteicis, ka sakrālos traukus drīkst aizskart tikai konsekkrēti un Kunga kalpošanai nodevušies cilvēki [vīrieši]. Citādi Dievs var sadusmoties par šādu uzdrīkstēšanos un uzsūtīt nelaimi savai tautai, un tad ies bojā arī tie, kuri nebūs grēkojuši, jo bieži taisnais iet bojā netaisnā vietā.”

Sievietes nedrīkst aiztikt un vilkt altārtēpus

***Decretum Gratiani*, Sect. III, Dist. 1 de cons., 42. nodaļa.**

Vestimenta ecclesiae quibus Domino ministratur, et sacrata debent esse et honesta, quibus in aliis usibus non debent frui, quam ecclesiasticis et Deo dignis offitiis; que nec ab aliis debent contingi aut offerri, nisi a sacratis hominibus.

Corpus Juris Canonici, red. A. Friedberg, Leipzig 1879-1881; pārizdots: Graz 1955; 1. sējums, 1305. stabīņš.

“Baznīcā ģērbjamās drēbes, ar kurām kalpo Kungam, ir jātur par sakrālām un godājamām, un tās nedrīkst izmantot citām vajadzībām kā vienīgi draudzē un Dieva cienīgos pienākumos, un tās drīkst uzvilkt un aizskart tikai konsekkrēti cilvēki.”

No latīņu valodas tulkojusi Laura Hansone, mag. *theol.*